

L'humanisme cristià que encara perviu

“La transcendència del moment en què vivim i la necessitat d'una actuació perseverant i sistematitzada per tal de renacionalitzar la nostra terra d'acord amb els principis cristians [...] han empès els signants a constituir un agrupament polític, amb el nom d'Unió Democràtica de Catalunya, que vol recollir les adhesions dels patriotes que, amb idearis accidentalment divergents, concordin amb nosaltres en la concepció espiritualista de la Societat i en la pressa de restaurar íntegrament la nostra Catalunya.” Amb aquestes paraules un grup de catalans amb profundes conviccions religioses, entre els quals destacaven Lluís Vila d'Abadal, Joan Baptista Roca Caball i Pau Romeva, feien una crida a tots aquells catòlics que veien amb preocupació el creixent anticlericalisme de la República. “Davant del fort moviment republicà de signe clarament laïcista era necessari que els demòcrates de filiació catòlica es manifestessin. Per consegüent, UDC es va fundar entenent que no hi havia cap altre partit que pogués defensar aquesta posició de demòcrates catòlics i catalanistes”, explica Joaquim Xicoy, membre històric d'UDC i qui fou president del Parlament de Catalunya de 1988 al 1995.

De fet, el manifest publicat el dia 7 de novembre del 1931 apareixia tres setmanes després de l'aprovació al Congrés de Diputats d'un article de la Constitució republicana que negava els diners públics a l'Església i dissolia la Companyia de Jesús; un fet que, com ha escrit l'historiador Hilari Ragner, va provocar una segona onada d'adhesions a la proposta fundacional. No debades, la idea de crear un nou partit havia sorgit uns mesos abans de la mà d'uns quants membres del Partit Tradicionalista que se n'havien separat per disconformitat amb la negativa d'aquest partit a fer propaganda en favor de l'Estatut de Catalunya. Posterior-

Unió Democràtica de Catalunya compleix 75 anys de vida. El dia 7 de novembre del 1931, en plena efervescència republicana, apareixia un manifest fundacional al diari barceloní 'El Matí'. En moments difícils per a les conviccions religioses, UDC va aportar uns valors espirituals envoltats d'una forta consciència nacional.

ment, s'hi van afegir també alguns membres d'Acció Catalana, que se'n separaren quan aquest altre partit acceptà els articles anticlericals de la Constitució. Tanmateix, com assenyala Ragner, UDC no va néixer per defensar els interessos de l'Església. “UDC va aportar un estil d'inspiració cristiana, cosa que no vol dir que fos el braç llarg de la jerarquia eclesiàstica ni que obeís les seves consignes polítiques. UDC no va néixer com un partit confessional, sinó obert a totes les persones que, encara que no fossin practicants, acceptessin els valors de l'humanisme cristià”, explica Hilari Ragner.

Una tercera via. La política dels anys trenta es caracteritzava per una

fractura molt accentuada entre dreta i esquerra. En aquest sentit, tal com assenyala Joan Rigol, president d'UDC del 1988 al 1990, el partit va aportar una nova línia. “L'aparició d'UDC va comportar sobretot la incorporació d'una tercera via a les dues visions oposades de la política. Això no vol dir que fos un punt mitjà entre les dues, sinó un aprofundiment dels valors transversals i del significat de la persona en la comunitat humana en un moment en què hi havia un dinamisme fratricida”, explica Rigol, que fou president del Parlament de Catalunya per UDC de 1999 al 2003.

A més de l'humanisme cristià, UDC es va caracteritzar pel seu compromís nacional. Segons l'historiador Hilari Ragner, “UDC va ser des del primer moment un partit que es va manifestar nacionalista; de fet, és el primer partit que ja als anys trenta parlava de la unitat dels països de llengua catalana en els congressos. En aquest sentit, UDC deixava ben clar que els seus homòlegs no eren la democràcia cristiana espanyola, la CEDA, sinó els partits nacionalistes catalans, balears i valencians”. Aquest compromís amb la nació catalana va esperonar UDC a fer una gran defensa de l'Estatut de Núria, votat pel poble de Catalunya en referèndum, per evitar que fos retallat en la tramitació a Madrid. Això, fins i tot, va provocar que durant la discussió al Congrés de Diputats Lluís Companys, aleshores cap de la Minoria Catalana, expulsés d'aquest grup Manuel Carrasco i Formiguera, diputat per UDC a Madrid i dirigent més destacat de la formació. “Carrasco i Formiguera va defensar la integritat de l'Estatut de Núria; un text que, en canvi, Companys havia pactat de reduir amb el president Azana. Carrasco havia participat en el Pacte de Sant Sebastià i exigia que es complís el que allà s'havia acordat; és a dir, que es respectaria l'Estatut aprovat en referèndum”, explica l'historiador Hilari Ragner.

Perseguits per dues bandes. Carrasco i Formiguera va ingressar a UDC després de ser expulsat d'Acció Catalana, i en va esdevenir el líder més carismàtic. Posteriorment, en esclatar la Guerra Civil va ocupar un càrrec a la Conselleria de Finances de la Generali-

Manuel Carrasco i Formiguera, dret, fent una conferència al local d'Unió Democràtica de Catalunya, a Barcelona, acompanyat d'altres militants, el 14 de març del 1935.

tat, però, amenaçat de mort pels anarquistes, va haver de fugir i refugiar-se al País Basc, on va exercir de representant de la Generalitat. Carrasco fou capturat per les tropes franquistes i va morir afusellat el 9 d'abril del 1938. "Els que teòricament defensaven el catolicisme el van afusellar i els que defensaven el catalanisme el van fer fugir", diu Joaquim Xicoy, en referència a la situació complexa que va viure la gent d'UDC en aquells anys, perseguits pels enemics del catalanisme, per una banda, i pels de la religió, de l'altra. Segons Joan Rigol, "la gent d'UDC van ser màrtirs de la situació que es va viure durant la guerra i van patir contradiccions molt fortes, sobretot a l'hora de ser fidels a les institucions catalanes i a les pròpies conviccions".

D'altra banda, la mort de Carrasco i Formiguera va significar un cop molt dur per a la UDC i va deixar ben clar als seus militants que, un cop acabada

la guerra, fos quin fos el guanyador, el seu destí era l'exili. "L'afusellament de Carrasco i Formiguera va ser la demostració que la guerra anava contra Catalunya, per molt que des del Vaticà se'l volgués salvar", afirma Hilari Ragner.

Després de la Guerra Civil, la majoria de militants, doncs, van partir cap a l'exili. D'altres, des de l'interior, van participar en la reorganització del partit i en la creació de plataformes d'oposició al règim franquista des de la clandestinitat. A partir dels anys seixanta la

Els militants d'UDC continuen reivindicant la vigència de les idees dels pares fundadors

UDC va col·laborar en la fundació de la Unió Democràtica del Poble Valencià (vegeu les pàgines 58-59) i també en l'organització d'un partit homònim a les Illes, ja a les acaballes del franquisme; una idea que, de fet, ja s'havia intentat portar a la pràctica sense gaire èxit uns anys abans.

Fos com fos, 75 anys després de la creació d'UDC, els seus militants continuen reivindicant la vigència de les idees dels pares fundadors. "El missatge d'UDC és molt potent, sobretot ara que el món està globalitzat. Aquell missatge ens recorda que les persones tenim uns valors espirituals que cal respectar i valorar", diu Joan Rigol. Una opinió que comparteix també un altre expresident del Parlament de Catalunya, Joaquim Xicoy, tot mostrant-se convençut que els 75 anys d'UDC demostren que l'humanisme cristià encara perviu en la societat.

Xevi Camprubi